

جایگاه اهل بیت علیهم السلام از منظر روح المعانی

www.ketab.ir

نویسنده:

سید محمد محمدی

سرشناسه: محمدی، سید محمد، ۱۳۶۲

عنوان قراردادی: روح المعانی فی تفسیر القرآن العظیم و السبع المثانی، فارسی، برگزیده.

عنوان و نام پدیدآور: جایگاه اهل بیت علیهم السلام از منظر روح المعانی / سید محمد محمدی.

مشخصات نشر: قم، سپهر حکمت، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۱۹۶ ص.

شابک: ۹۷۸ - ۶۲۲ - ۶۷۹۳ - ۴۸ - ۳

تایپ و صفحه آرا: محمد آذرتیا (T: ۰۹۳۵۶۶۰۹۴۰)

وضعیت فهرست: فیبا

یادداشت: کتاب حاضر شرح بخشی از کتاب «روح المعانی فی تفسیر القرآن العظیم و السبع المثانی» تألیف آلوسی است.

موضوع: خاندان نبوت در قرآن

موضوع: Muhammad, Prophet, d. 632 - - Family in the Koran

موضوع: خاندان نبوت - فضائل - جنبه های قرآنی

موضوع: Muhammad, Prophet, d.632 - Family - Virtues - Qur'anic teaching

موضوع: آلوسی، محمود بن عبدالله، ۱۲۱۷ - ۱۲۷۰ ق. روح المعانی فی تفسیر القرآن العظیم و السبع المثانی - نقد و تفسیر.

شناسه افزوده: آلوسی، محمود بن عبدالله، ۱۲۱۷ - ۱۲۷۰ ق. روح المعانی فی تفسیر القرآن العظیم و السبع المثانی، برگزیده.

شرح

رده بندی کنگره: BP۹۷ / ۵

رده بندی دیویی: ۲۹۷ / ۱۷۲۴

شماره کتابشناسی ملی: ۸۶۸۱۳۰۱

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

جایگاه اهل بیت علیهم السلام از منظر روح المعانی

تألیف

سید محمد محمدی

ناشر

سپهر حکمت

نوبت چاپ..... اول - زمستان ۱۴۰۰

چاپ و صحافی..... سپهر حکمت

شمارگان..... ۱۰۰۰ نسخه

قیمت..... ۶۵۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸ - ۶۲۲ - ۶۷۹۳ - ۴۸ - ۳

فهرست مطالب

فصل اول: مفهوم شناسی.....	۱
بخش اول: مقدمه.....	۱۵
پیشینه پژوهش در زمینه تبیین جایگاه و مرجعیت اهل بیت.....	۱۵
بخش دوم: مفهوم شناسی.....	۱۶
الف: اهل بیت علیهم السلام در لغت.....	۱۶
ب: اهل بیت علیهم السلام در اصطلاح.....	۱۶
بخش سوم: معرفی آلوسی و کتاب روح المعانی.....	۲۰
آلوسی کیست؟.....	۲۰
نسب آلوسی.....	۲۱
آثار و تألیفات آلوسی.....	۲۵
معرفی تفسیر روح المعانی.....	۲۶
نوع تفسیر.....	۲۷
موضوعات مطرح شده در این تفسیر.....	۳۰
۱. مسائل نحوی.....	۳۰
۲. مسائل فقهی.....	۳۱
۳. مسائل طبیعی.....	۳۱
اشکالات آلوسی بر شیعه.....	۳۳
شیوه طرح این اشکالات.....	۳۴

۳۹	فصل دوم: جایگاه اهل بیت در قرآن از منظر آلوسی
۴۰	مقدمه
۴۳	مهمترین اشکال بر تفسیر آلوسی
۴۷	بخش اول: آیه تطهیر
۴۷	مراد از بیت در آیه
۴۸	پاسخ به آلوسی با توجه به سیاق آیات
۵۰	پاسخ به آلوسی با توجه به روایات معارض
۵۲	مراد از اهل در آیه
۵۴	نگاهی بر سخنان آلوسی
۵۶	نقد بر سخن آلوسی
۶۰	تخصیص آیه به علی و زهرا و حسن و حسین
۶۱	مراد از رجس در آیه
۶۲	اشکال
۶۶	بررسی آیه مورد استشهاد آلوسی
۷۰	پاسخ
۷۹	نظری به منابع اهل سنت
۷۹	یادآوری
۸۱	بخش دوم: آیه مباہله
۸۱	نقل داستان مباہله توسط آلوسی
۸۳	نقد شیوه نقل نخست

۸۳	استدلال از زبان آلوسی
۸۴	نخستین اشکال
۸۵	پاسخ به اشکال
۸۷	دیدگاه اهل لغت
۸۹	دیدگاه ائمه در تفسیر این واژگان
۹۰	خطابه‌های پیامبر در مورد علی علیه السلام با لفظ «نفس»
۹۲	نظر برخی از مفسران و علمای اهل سنت
۹۳	بیانی از علی علیه السلام
۹۴	شبهه‌های از آلوسی
۹۴	پاسخ به شبهه
۹۷	اثبات فضیلت در آیه
۹۸	تأیید سند حدیث
۹۹	بخش سوم: آیه اجر
۱۰۲	مصادق قریبی
۱۰۵	مصادیق آیه «علی، فاطمه و فرزندان‌شان علیهم السلام هستند؟
۱۰۶	دسته اول روایات:
۱۰۷	دسته دوم روایات:
۱۱۰	نظری به مفهوم آیه
۱۱۲	نقد و بررسی
۱۱۴	تلازم اطاعت و محبت
۱۱۶	رابطه میان اطاعت و پیشوایی امامت

۱۱۹.....	بخش چهارم: دیدگاه آلوسی در خصوص حضرت زهرا علیها السلام
۱۱۹.....	مقدمه
۱۲۰.....	دیدگاه آلوسی در آیات نازل شده در شأن حضرت زهرا علیها السلام
۱۲۰.....	گفتار اول: سوره کوثر
۱۲۲.....	بررسی و ارزیابی دیدگاه آلوسی درباره کوثر
۱۲۳.....	گفتار دوم: «وَأْتِ ذَا الْقُرْبَىٰ حَقَّهُ»
۱۲۴.....	پاسخ
۱۲۵.....	گفتار سوم: آیه إعطاء
۱۲۷.....	نتیجه
۱۲۹.....	فصل سوم: مرجعیت اهل بیت از منظر آلوسی
۱۳۰.....	بخش اول: امامت و خلافت اهل بیت از منظر آلوسی
۱۳۰.....	«مرجعیت دینی و سیاسی»
۱۳۰.....	گفتار اول: آیه ولایت
۱۳۱.....	نقل نزول
۱۳۱.....	استدلال شیعه
۱۳۲.....	اشکال اول
۱۳۳.....	ملاحظه بر سخنان آلوسی
۱۳۴.....	پاسخی دیگر
۱۳۵.....	دیدگاه دیگر مفسران
۱۳۶.....	پاسخی دیگر به آلوسی

اشکالی دیگر.....	۱۳۷
اجماع درباره نزول آیه.....	۱۳۷
نگاهی به روایت عکرمه.....	۱۴۰
پژوهشی پیرامون کلمه «ولیه».....	۱۴۰
نتیجه استنباط معانی دیگر واژه «ولی» در آیه.....	۱۴۳
در پاسخ به این اشکال.....	۱۴۵
مفهوم رکوع در آیه.....	۱۴۶
رابطه مفهومی صدقه و زکات در آیه.....	۱۴۷
آخرین سخن آلوسی در تفسیر آیه.....	۱۴۹
نقد و بررسی.....	۱۵۰
گفتار دوم: آیه اکمال.....	۱۵۱
راویان شأن نزول.....	۱۵۲
گفتار علامه امینی.....	۱۵۳
گفتار سوم: آیه تبلیغ.....	۱۵۴
وی روایاتی که درباره واقعه غدیر است را چنین نقل می کند:.....	۱۵۶
بزرگان عامه و حدیث نزول آیه در واقعه غدیر.....	۱۵۹
حدیث غدیر.....	۱۶۰
مؤلفان کتابهای پیرامون غدیر.....	۱۶۲
سخنی نابجا.....	۱۶۳

- کوچک نشان داشتن واقعه غدیر..... ۱۶۴
- عدم نقل حدیث غدیر در «صحیحین»..... ۱۶۶
- برداشت محققان اهل سنت از حدیث غدیر..... ۱۶۷
- حکم عقل..... ۱۷۰
- سخنی دیگر..... ۱۷۱
- بخش دوم: علم و عصمت اهل بیت (مرجعیت علمی)..... ۱۷۲
- گفتار اول: «فَسْئَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ»..... ۱۷۲
- ذکر حدیث توسط مفسران اهل سنت..... ۱۷۳
- نتیجه آیه..... ۱۷۷
- گفتار دوم: آیه «وَمَنْ عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ»..... ۱۷۸
- اقوال در آیه..... ۱۷۹
- سخنان آلوسی..... ۱۷۹
- نقد و بررسی..... ۱۸۰
- نتیجه‌گیری..... ۱۸۲
- منابع و مأخذ..... ۱۸۵

پیشگفتار

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در حدیث متواتر بین مذاهب اسلامی فرمودند: «إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ مَا إِنْ تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضِلُّوا، كِتَابُ اللَّهِ وَعَثَرَتِي أَهْلَ بَيْتِي وَإِنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَى الْحَوْضِ».

جایگاه اهل بیت علیهم السلام و مرجعیت آنان مسأله‌ای مهم و از اصول مذهب شیعه است و در عصر حاضر شأن و جایگاه اهل بیت از منظر علمای اهل سنت از باب محاجه و اثبات حقیقت شیعه امری ضروری می‌باشد. در این کتاب با استفاده از روش تحلیل انتقادی به بررسی دیدگاه آلوسی در کتاب روح المعانی در خصوص برخی آیات و روایات مرتبط با این مسأله پرداخته شده است و به تحلیل و بررسی جایگاه و مرجعیت اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام در تفسیر آلوسی پرداخته می‌شود.

اهل بیت خاندان پیامبر ﷺ چه در قرآن و چه در روایات فریقین از جایگاه ویژه‌ای برخوردارند. مثلاً در ولایت - عصمت - علم و... در این میان یکی از مهمترین ویژگی‌های اهل بیت ﷺ که منشأ اختلاف میان فرق اسلامی نیز بوده مسأله مرجعیت علمی - سیاسی دینی اهل بیت ﷺ است. از آنجا که تفسیر آلوسی به عنوان یک اثر مرجع در میان اهل سنت است؛ لذا دانستن دیدگاه او نسبت به جایگاه و مرجعیت اهل بیت حائز اهمیت است. این کتاب به دنبال آن است تا دیدگاه آلوسی را در خصوص تعریف جایگاه و مرجعیت اهل بیت ﷺ تحقیق کرده تا مشخص شود که آلوسی درباره این مسأله چه موضعی دارد.

سید محمد محمدی

قم المقدسه

۱۴ مهر ۱۴۰۰

برابر با

۲۹ صفر المظفر ۱۴۴۳

www.ketab.ir

دیباچه

اهل بیت علیهم السلام از نگاه آلوسی علاوه بر امام علی، حضرت زهرا و حسین علیهم السلام شامل زنان پیامبر هم می‌شود. گرچه آلوسی بسیاری از فضائل اهل بیت علیهم السلام را تأیید می‌کند اما به جایگاه و مراتبی چون افضلیت جانشینی بلا فصل عصمت و غیره برای اهل بیت علیهم السلام باور ندارد و دیدگاه او درباره دشمنان و مخالفان اهل بیت علیهم السلام مانند: یزید و عمر سعد نزدیک به امامیه است.

باتوجه به اینکه آلوسی یکی از عالمان و مفسرین برجسته اهل سنت است لذا شناخت دیدگاه وی نسبت به اهل بیت علیهم السلام می‌تواند به شناخت اهل بیت در میان اهل سنت کمک کند و همچنین استفاده از مطالب و استدالات مطرح شده در تفسیر آلوسی در دفاع از جایگاه و مرجعیت اهل بیت علیهم السلام حائز اهمیت است و الزام اهل سنت به جایگاه و مرجعیت اهل بیت علیهم السلام بعد از نبی اکرم صلی الله علیه و آله براساس مبانی خود اهل سنت به کمک آرای آلوسی می‌توان داشت.